

EESTI POLITSEILEHT

Nr. 37

26. augustil 1922.

II. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.

Tellimise hind: aasta peale Mk. 800.—
 poole aasta peale " 400.—
 weerand aasta peale " 200.—

Üksik number maksab Mk. 18.—

Aratellimised — järgmise kuu esimesest päevast.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 5-15.

Awatud kell 1/2 9 — 1/2 3. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1.

Kuulutuste hind:

1/4 lehek.	Mk. 3000.—	1/4 lehek.	Mk. 800.—
1/2	" 1500.—	1/8	" 400.—
1/3	" 1000.—	1/16	" 200.—
	1/32 lehek.	Mk. 100.—	

Lehe eesküljel 75%, tekstis 100% kallim.

Adressi muutmine 10 mk.

Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338.

Jooksew arwe „Eesti Pangas“ nr. 1056.

Politsei ülesannetest makswate trükimääruste järele.

Cestis on wabadus omi mõtteid awaldada sõnas, trükis, pildis, wõi kujutusel. Seda wabadust wõib kitsendada ainult kõlbuse ja riigi kaitseks.

Tsenjuuri Cestis ei ole.

(Põhiseaduse § 13. — „R. L.“
 nr. 113/114 — 1920 a.)

Ettetoodud põhiseaduse paragrahwiga on Cestis kindlustatud trükimabadus. Nagu teistegi wabaduste — koosolekute ja ühingute wabaduste suhtes, pandakse ka trükisõna kohta awalikult maksma sellekohane eriseadus.

Meil on praegu selles asjas osaliselt makswad Wene ajutise walitsuse poolt 27. apr. 1917 a. wastuõdetud trükimäärused (Sobr. usaf. i rasp. praw. nr. 55, 16. mailt 1917 a.). Tähen datud määrustega sai ära kaotatud eeltsensuur ja maksma pandud n. n. represiiw süsteem. Trükkida wõi kõiki, mida keegi soowib. Waimutoode ei käi enam eeltsensuuri läbiwaatamise ja paranduste alla. Kuid iga seaduserikkumise eest ahwardab autori, wäljaandjat kui ka trükikoja omanikku kaela kohuline karistus. Trükisõna omandab sama seisukorra, kui

ifiku puutumatuski: ta seisab seaduse ja kohtu kaitse all.

Kuid nagu teistegi maade seadusandlustes on trükitoodete trükkimise, awaldamise ja laialilaotamise kohta maksma pandud mõnesugused administratiivkiirandused wõi nõuded, mis piirduwad mõnesuguste teatud wõrmitäitmisestega ja mis trükitoote sisulise külje peale mõju ei wõi awaldada. Nende sihts on trükitoodete kaudu kordas aadetud süütegude jälgimise hõlbustamine*).

Mõnes osas on Wene ajutise walitsuse trükimäärused Cesti walitsuse ajal „Trükiasjade ajutiste määrustega“ („Riigi Teataja“ nr. 1 — 1918 a.) muudetud. Üljärgnewate ridadega olgu ülewaade

*). Märkus: Need põhimõtted on poliitiselehes warem awaldud artiklis „Riigiwõim ja trükisõna“, milles aga „Dulewit“ „teetajandamist trükimabaduse kitsendamiseks“ poliitseilehe poolt leidis ja wastuwäitena põhiseadust ette toob, kus tsensuuri olematuks Cestis tunnistatakse. Selle põhimõtte wastu patustust on aga ülaltähendud artiklist raske wälja lugeda.

antud nendest administratiiv nõuetest, mis meil praegu wainutoote trükkimise, awaldamise ja latalilastamise kohta maks- wad ja millede üle järelwalwe otsekohe politsei ülesandeks tehtud. Siin juures olgu kohe tähendatud, et nagu teistegi wabaduste — koosolekute ja ühingute wabaduste suhtes trükisõna kohta politi- sei ainult need abinõusid on digustatud tarwitama, mis sellekohastes seadustes otsekohe ettenähtud. Igajugused teist- jugused abinõud on seadusewastased.

Trükikodadest.

Iga trükikoja, litograafia, metallo- graafia ja teiste sarnaste ettevõtete asu- tamiseks peab sellekohane tööstusette- wõtte luba olema, mis wastawate amet- ajutuste poolt üldisel alusel teiste töös- tusettevõtete kohta maksimate seaduste ja määruste põhjal välja antakse. Peale selle pidi igalüks, kes üht eeltähendatud ettevõtet soowis awada, Wene ajutise walitjuse trükimääruste järele kohalt- kule ajutise walitjuse komisjarile selle- kohase teadaande tegema. Silmaspidades, et praegu tähendatud komisjari ülesan- ded selles osas kohalikkude politsei üle- mate peale pandud, tuleb nimetatud tea- daanne kohalikkule politsei ülemale saata. (Sisemin. adm. asj. peawal. ringkiri nr. 1570 — 15 weebr. 1922 a.) Teadaan- des peab ära tähendatud olema: ettevõtte omaniku awaja nimi ja perekonnanimi, trükkimise ettevõtte ajukoht ja ettevõttes töötawate tööliste arv. Samuti tuleb teatada muudatustest eeltähendatud ette- wõtetes. Teadaandele tuleb juure lisada kindlaks määratud wormi järele walmis- tatud nõbriraamat (Worm on ringkirjaga nr. 1570 laiali saadetud), kuhu päew päewalt sisse tulewad kanda kõik ette- wõttele antawad tööd, väljaarwatud wäheste tähtsusega trükitööd, mis puht ärilisel, tööstuslikel, wõi harilikul läbi- käimise tarwidusel välja antud, nagu ni- mekaartid, kuulutused, kaupade ja töös- tussaaduste hinnakirjad jne. ja ka wali- misbületinid, kui nad wastawad wor- mile, mis seadusega wõi walitjuse mää- rusega kindlaks määratud.

Nõbriraamat tuleb kolme päewa jook- sul, sisseandmise päewast arwates, lehtede kaupa kinnitatult sisseandjale ühes kwit- tungiga eelpooltähendatud teadaande wastuwõtmise üle tagasi anda. Iga tea- daande wastuwõtmise üle tuleb eelni-

metatud ringkirja põhjal siseministee- riumi trükiasjade osakonnale teatada, tea- daande wastuwõtmise üle väljaantud kwitungi ära kirja juure lisades.

Walwe eelpooltähendatud korralduste täitmise järele, järjekult ka nõbrira- matu kontrolleerimine on Wene ajutise walitjuse määrusega trükiasjade ajutuste kohta (Собрание узак. и расп. прав. 55) kohalikkude aj. wal. komisjaride peale pandud. Kuid nagu eelpool tähendatud täidawad selle osas nende ülesandeid praegu kohalikud politsei ülemad, mis selgub ka nimetatud ringkirjast, kus ette- toodud korra järelwalwe politsei ülemate kohuseks tehtud.

Sunnieksemplaaridest.

Trükikojad on kohustatud kõigist asja- dest, mis nad trükivad peale eelpool- tähendatud wäheste tähtsusega trükitoo- dete, nagu nimekaartide, kuulutuste jne. saatma 10 eksemplaari siseministeeriumi trükiasjade osakonnale („R. T.“ nr. 46 — 1919 a.). Tähendatud nõude mittetäit- misel wõi korratul täitmisel panna trüki- osakonna nõudmisel juurdlus toime, kus juures loomulikult nõbriraamatu järele kindlaks tuleb teha, kuna walmis trüki- toode trükikojast välja antud. Et ette- toodud määrustes sunnieksemplaaride ärasaatmise aega ette ei ole nähtud, tu- leb 1918 a. ajutiste trükimääruste § 8 põhjal selles asjas maksimal lugeda Wene ajutise walitjuse trükimäärusi, mille järele sunnieksemplaarid ühe öö- päewa jooksul peale trükitoodete trükiko- jast väljaandmist ära saata tulewad (jagu II p. 1).

Trükitoodetest.

W. Ajutise Walitjuse määrustes oli wahet tehtud perioodiliste ja mitteperioo- diliste trükitoodete wahel. 1918 a. ajutis- tes trükimäärustes on mitteperioodilise nimetus välja jäetud ja selle asemele wõetud ajalehed ja ajakirjad. Kuid näh- tawasti on selle all sedasama mõeldud, mis w. aj. walitjuse trükimäärustes pe- rioodiliste trükitoodete all. Nii esimestes kui ka teistes määrustes ei ole ära tä- hendatud, mis ettetoodud terminiide all mõeldakse. Definitsiooni wõib leida endi- sest Wene tšensuuri ja trükiseaduse § 114 kirjast (1906 a.) (W. S. R. XIV k.), mille järele perioodilisteks trükitoodeteks loe-

takse 1) ajalehed ja ajakirjad, mis ühikute vihkutena, lehtedena või raamatutena ilmuvad; 2) mitmete kirjanikkude nute, algupäraste, kui ka ümberpandavate kirjatööde ja kirjatükkide kogud, mis aasta jooksul rohkem kui kaks korda ühise nimetuse all välja antakse (p. 1).

Viisadeks, mis ajalehe või ajakirja juure arvatud, loetakse ainult need, mida eraldi ei müüda ei tellimise ega ühikute raamatutena või vihkutena. Igasuguseid trükitoodeid, millel ajakirja või ajalehe iseloom ja mida eraldi tellimise või ühikute raamatute või vihkute ostmiseks saadakse omandada, ei loeta teise perioodilise trükitoote lisadeks kuigi neil ühine nimetus (p. 2).

Eelpooltähenatud kirjatööde ja kirjatükkide kogude hulka ei arvata ajalooliste aktide kogusid ja sõnastikke (p. 3).

Igasuguse ajakirja ja ajalehe numbris peab ära tähendatud olema: vastutav toimetaja, väljaandja ning trükikoda, kus ta trükitud, kui ka toimetuse aadress (1918 a. aj. trükim. § 5). „Kui ajalehtede ning ajakirjade numbrid, mis § 5 ülesloetud teateid ei sisalda, müügil leitakse, siis konfiskeeritakse nad viibimata miilita poolt ära. Leidub aga nendes kirjutusi, mis trahviväärilised, siis võetakse nende müüjad ning laialilaotajad seaduslikule vastutusele“ (väljavõte § 7). Viimastest lausest paistab, nagu ei peaks esimesel juhtumisel, kui konfiskeerimine toime pandud, süütegu kohtu kätte saatmaga. Kuid filmaspidades, et W. ajut. valitsuse trükimääruste V jagu muutmatu ja

aluselks võttes 1918 a. ajut. trükimääruste § 8, mille järele küsimustes, mis ajut. trükimäärustes ette ei ole nähtud ehk mis kahtlust võivad äratada, tuleb läia Wene ajut. valitsuse 27. apr. 1917 a. trükimääruste järgi, — peab tähendatud süütegu asi vastavale rahukohtunikule saadetama.

Igal mitteperioodilisel trükitootel peab äratähendatud olema trükikoja nimetus ja aukoht (W. aj. val. trükim. j. II p. 7). Kuid konfiskeerimist selle nõude mittetäitmine välja ei kutsu.

Konfiskeerimisest.

Trükitoodete konfiskeerimist ja aresti alla panemist ja äraforjamist võib politsei toimetada ainult kohtuotsuste põhjal ja eelpool ettetoodud juhtumisel. Ära tulewad forjata kõik laialilaotamiseks määratud essemplaarid, välja arvatud need essemplaarid, mis kolmandate isikute kätte nende isiklikeks tarvituseks läinud (K. R. § 1213¹³).

See on peajoonetes maksimate trükimääruste osa, mis otsekohe poliitilise puutub. Üldiselt võib ütelda, puudub trükimäärustel praegu ühtluse ilme. Need on rutuliselt välja antud määrused, mis tingitud erakorralistest aegadest. Et neis ette tulevaid puudusi kõrvaldada, on siseministeeriumi poolt uus trükiseaduse eelnõu väljatöötatud, mis Wabariigi Valitsuse poolt juba kowadel Riigikogule esitatud, kus ta arwatavasti sügisesel istungjärgul harutusele tuleb. J. R.

Walerahategijate ja laialilaotajate registreerimisest.

Rahamärkide järeltegemine omakasupüüdlise eesmärgiga on sama wana, kui raha tarvitusele wõtmine wahetusabinõuna. Ajajooksul on see pahe igalpool õige laialiseks paisunud. Võiks oletada, et ei leidu terwes ilmas ühtki rahatuüpi, mis nutikate kelmide poolt järeltegemata oleks jäänud. Suuremates kriminaalmenuseumites forraldud rikkalikud walerahade kollektiioonid, mis wastawa riigi rahamärkide arenemise ajalooft sama ülewaatlisku pilti pakkuda wõiwad, kui õigete rahade kogud rahapajadeski, kinnitawad omalt poolt eelmist wäidet.

Eespoolweldu maksab täiel määral ka meie Wabariigi kohta. Seda rohkem, et

meil, nagu teistestki noortes riikides, üksnes paberraha käimas. Wiimane on aga oma suurte kupüüride ja wõrdlemisi kättesaadawamate valmistusabinõude tõttu järeltegijate poolt eriti lugupeetud. Et meil ettemõtlikkudest meestest puudus et ole, kes kerge ja hästitajuwa teenistuse lootuses waleraha valmistamisest tagasi ei kohku, seda tõendawad lähemas minewikus awalikufs tehtud suuremad walerahategijate ja laialilaotajate organisatsioonid, tallest üks koguni wäljamaale ulatas.

Kuna walerahade valmistamine ja laialilaotamine igalpool raskemate kuritegude hulka on arwatud, suure kahju pärast, mille läbi rahwamajandus kannatab, siis

on arusaadaw, et kriminalistika selle kurtewuse haru muude kuritegude kõrwal iseäralise tähelepanu alla on wõtnud. Seistes alaliselt sõjajalal waleraha-organisatsioonidega, on kriminalistid ühiskajalikult tundma õppinud wastase poole töötamiswiise ja wõtteid ning nende kohaselt wäljarendanud kõigeotstarbekohasemad jälginismetoodid. Wiimaste hulgas seisab uuemal ajal wäljapaistwal kohal walerahategijate ja laialilaotajate, peaaesjalikult küll wiimaste, registreerimine.

Et waleraha laialilaotajate registreerimise otstarbest paremini aru saada, teeme lühikese ülewaate kõige enam korduwamast waleraha laialilaotamise wiisist. Seni awalikuks tehtud organisatsioonides on enamasti järgmised tegelased ette tulnud: walmistajad, laialikandjad, laialilaotajad. Laialikandjad saawad trükitud waleraha suuremal arwul walmistajalt ja wiitwad selle kaugematesse linnadesse, kus omakord alamagentidele = laialilaotajatele edasi annawad ehk müüwad. Wiimased kassuwad siis soodsatel juhusel raha realiseerida, seda turul, mürtspoobides ehk maal kauba eest pakkudes. Harukorral on walmistaja ise ühtlasi ka laialikandja ehk laotaja, kuid see on igatahes ebaapraktiline; juhtumisel, kui ta politsei kätte satuks, kes seesugusel juhtumisel kergesti wõiks tema elukohas põhjaliku läbiotsimise toime panna ja seega suuremal arwul waleraha wõi koguni walmistuskabinöör tema juurest leida. Samal põhjusel pelgawad ka laialikandjad raha isiklikult wähemal arwul realiseerida. Laialilaotaja aga, kellel harilikult üks — harwa kaks — waleraha korraga käes, oskab ennaft kerge waewaga politsei käest ära peasta, kuna ta lihtsalt seletab, et ise teadmatuses raha õige pähe wastu wõtnud.

Arusaadaw, et laialilaotajal tihtigi tuleb politseiga tegemist teha, samuti wõiwad teda ohwrite hulgast mitmed tunda, halwemal juhtumisel — tema wälimust kirjeldada. Kuid kokkupõrked politseiga juhtuwad täna ühes ja homme hoopis teises kohas; kuni õnnetu waleraha saaja omakord politsei kätte langeb, on laialilaotaja juba ammu filmapiirilt kadunud ja tema wälimuse kirjeldamine jääb politsei protokollis ilusaks tunnistuseks politseiniku hoolsusest, kuid — ilma tagajärjeta! Nii on laialilaotajal, kui ta küllalt ettewaatlik on, wõimalik ilma iseäralist tähelepanu äratamata oma äri edasi ajada. Sa-

mit jääb politsei pimedusse selle kohta, kust waleraha lähtekohata tuleks otsida.

Siin astubki laialilaotajate registreerimine politseile appi. Registreerimise otstarb on siis politseile andmeid muretseada isikute üle, keda korduwalt waleraha laialilaotamise pealt tabatud ja teiseks wõimaldada ülewaadet saada selle kohta, misjuguised walerahade tüübid kujukil enamuses tirkuleeruwad ning kus nende hallitab wõtksid asuda?

Kirjeldud oluforda õieti arwestades on kriminaalpolitsei peawalitsus nüüd ka meil waleraha laialilaotajate registreerimise korra wälja töötanud ja politseiasutustele täitmiseks kätte saatnud. Selle järele kujuneks registreerimine järgmiselt:

1. Iga politsei asutus ehk ametnik, kes protokolleerib waleraha laialilaotamise juhtumise, seab laialilaotamise pealt tabatud isiku kohta juurelisatud wormi järele kaarti kokku, selle peale waatamata, kas isik teadmatuses wõi teadlikult waleraha pakus.

2. Juhtumisel, kui juurdlusega selgunud, et isik ja sama waleraha mitu isikut isiksteisele järgimööda edasiandnud, tuleb p. 1 tähendus registreerimiskaarti kõikide raha edasiandmisest osawõtnud isikute kohta kokku seada.

3. Wälispolitsei asutused ehk ametnikud saadawad nende poolt kokkuseatud registreerimiskaartid wiibimata ühes eksemplaaris kohalikule krim.-politsei ülemale.

4. Krim.-politsei ülem paljundab nii omas osakonnas kokkuseatud, kui ka wälispolitseist saadud kaartid 12 eksemplaaris, millest ühe oma kantseleis waljus tähestiku järjekorras selleks otstarbeks sisse seatud kartoteekkastides eraldi meesterahwaste ja naiserahwaste kohta alal hoiab, kuna ülejääwad 11 eksemplaari teistele krim.-politsei ülematele wiibimata tulewad saata samaks otstarbeks.

5. Iga uue kaarti saamise puhul, samuti iga wärskelt tabatud laialilaotaja ülekulamise puhul peab krim.-politsei ülem kartoteegist järelewaatama, kas kaartil tähendus ehk ülekulatatamad isikud ju waremalt laialilaotamise pealt ei ole tabatud ja misjuguistel asjaolekutel nimelt. Isikute järele, kelle kohta kartoteegis kaks ehk enam kaarti kogunend, tuleb teostada kõige terasem kaudne walwe, sellest ka wälispolitseid tema elukoha järele informeerides.

6. Tallinna krim.-politsei ülem seab kokku kaks korda kuus 1. ja 16. kuupäewaks,

ülewaate walerahade liikumisest üle terve riigi, juureltfatud wormi järele, millest ärakirjad kõikidele teistele kriminaal- ja välispolitsei ülematele saadab.

Tundmata laialilaotajate kartoteek.

Registreerimiskaartid pp. 9 ja 10 põhjal seatakse kokku igas krim.-politsei osakonnas täiendavad kaartid tundmata laialilaotajate tundemärkide üle, misjulgused kaartid eraldi kartoteegis järgmise klassifikatsiooni järele alal hoitakse:

a) Kõige pealt lahutakse meesterahwaste kaartid naisterahwaste kaartidest.

b) Sellejärele sorteeritakse nii meesterahwaste kui naisterahwaste kaartid nelja jaksu wanaduse järele: noored, keskealsed, wanad, wanus teadmata.

d) Wanaduse gruped sorteeritakse omaförd pikkuse järele ja nimelt: lühikesed, keskmised, pikad, pikkus teadmata.

e) Pikkuse gruped lahutakse jälle täiuse järele: kõhnad, parajad, lihavad, täius teadmata.

g) Täiuse gruped sorteeritakse edasi hääle järele: kõrge, madal, hääle teadmata.

Kui on olemas väljapaistwaid iseäralisi tundemärke, siis tulewad hääle gruped weel nende järele grupeerida jne.

Iga grupe wahale tuleb asetada kõwast papist lõigatud leht wastawa pealkirjaga, aga nii et pealkiri üle kaartide wälja ulataks. Wanadust ja kaswu näitawad papist kaartid peawad omaförd 1 sm. wõrra teisest kõrgemad olema, et nad teiste hulgast paremini wälja paistaksid.

Tundmata laialilaotajate kartoteegi otsustarb seisab selles, et tema läbi võimaldub selgusele jõuda, kas mõni isik, keda laialilaotamise pealt tabatud, ei ole waremalt mõnes teises kohas tundmata laialilaotajana figureerinud. Selleks tuleb iga uue kaarti saamise ehk laialilaotamise pealt tabatud isiku ülekuulamise puhul tundmatute kartoteegist järele waadata, kas p. 5 all seisew isikufirjeldus mõne tundmata laialilaotaja tundemärkidega lähemalt kokku ei käi. Jaa-tawal korral tuleb ülekuulamise ja teadete-kogumise waral tingimata igaförd põhjalikult selgitada, kas sama isik juba waremalt kellegile waleraha ei ole pakkunud.

Registreerimise kaart.

1.
2. Rus hingefirjas..... 3. Amet.....
4. Malineelukoht.....
5. Isikufirjeldus: wanadus..... pikkus.....
täius..... juuksewärv..... habemewärv.....
Nina: selg..... alus..... Hääle..... Hambad.....
Iseäralised tundemärgid
6. Millal ja kus raha pakkus.....
7. Kellele raha pakkus.....
8. Krawõtetud rahade firjeldus
9. Rus ja millal raha saanud
10. Tundmata isikufirjeldus: sugu..... wanadus.....
pikkus..... täius..... juuksewärv.....
habemewärv..... Nina: selg..... alus.....
Hääle..... Hambad.....
Iseäralised tundemärgid
- Rahwus..... Amet.....
Misjulgustel asjaolekulteel raha pakkus.....

..... 192 a. Nr.

Alkiri

Tundmata waleraha laialilaotaja.

1. Rus ja millal raha laialilaotaja.....
2. Kellele raha edasi andis
3. Tundmata isiku firjeldus: sugu..... wanadus.....
pikkus..... täius..... juuksewärv.....
habemewärv..... hambad..... Nina: selg.....
alus..... Hääle.....
Iseäralised tundemärgid
- Rahwus..... amet.....
Misjulgustel asjaolekulteel raha pakkus

Spialgne kaart kokkuseatud..... poolt.

Kaartide täitmiseft.

1. Kaartid trükitakse peawalitsuse korraldusel ja saadetakse asutustele kätte.
2. Kaartid firjutatagu alati selge ja arusaadawa käefirjaga.

3. Kaarti punkt 1 kirjutasse registreeritava isiku litig, ees- ja isanimi. Need, kui ka p. 2 tähendatud päritolek, tulewad alati isikutunnistuse järele üles panna.

4. Punkt 4 all tähendatud „alaline elukoht“ ei tule kunagi ärawahetada mõneks päewaks sissesõitnud isikute ajutise elukohaga wõõrastemajas ehk tuttawate juures.

5. Punkt 5. järele nõuetaw isikufirjeldus featagu alati kokku ainult filma järele, s. o. wanadus tuleb otjüstada wälimuse järele, pikkus ja täius selle järele, kuidas need kirjeldajale paistawad. Kui on olemas wäljapaistwad iseäralised tundemärgid, nagu armid ehk wigastud keha osad, siis tulewad need alati täielikult üles panna.

6. Wastus p. 6 peale peab iseloomustama laialilaotamise wiisi sellepärast tuleb siin üles panna, kas waleraha pakuti wäikepoodnikule, turul maamehele wõi kaubaostjale jne.

7. Ärawõetud walerahade kirjeldus peab olema wõimalikult täielik ja täpisealne.

8. Punktid 9 ja 10 täidetakse ainult seejuguuste laialilaotajate ehk sellest osawõtnud isikute kaartidel, kes seletawad, et nad raha tundmata isikult saanud olla. P. 10. nõuetaw isikufirjeldus tuleb ülekuulatawalt kõigesuurema piiswusega wälja usutleda, iga wiisi ülekuulatawa meelespidamist wärskendada ning teiseft küljest tema seletusi kontrollleerida piinides. (Järgneb.)

Pariisi politsei.

Awaldame siin kohal Walter Gensel'i kirja (wäljawõte tema raamatust „Paris, Studien und Eindrücke“), mis meid Pariisi politsei oludega lähemalt tutvustab. Nimetatud kirjatöö kirjeldab Pariisi politseid nii, nagu see oli enne ilmaõõda, kuid ka nüüd ei ole seal, igatahes, mitte suuri muudatusi.

Kõige pealt torfab temale filma, see iseloomustaw nähtus, et pariislane oma politseid ei sall. Meile pühendatse õige naeruwääriline osa näitelawal ja kirjanduses. „Kui neid just awalikult kelmideks (Canaille) ei juleta nimetada, siis nimetatse neid ometigi laistworstideks“ ütleb Gensel.

See on osalt fergemeelseft ja impulsiwuseft pariislase iseloomust tingitud, mis neid seltskondlike heatorra ja wahu walwel olejatega osalt oppositsiooni seab, misjuguust nähtuist Inglismaal märgata pole. Kuid siiski ei wõi pariislased oma politsei üle mitte nuriseda. Wõeras saab neist siinse uniformidega linnawahtidest (Sergeants de Ville) õige hea mulje, ja kui ta politsei abi peaks tarwitama, tullakse tema juuwidele igal juhtumisel lahkest ja wiisakalt wastu. Kõigist hoolimata, saawad politsei ametnikud kaugel wähem palka, kui üks tubli tödline.

Pariisi politsei eesotjas seisab politsei präseft, kelle ajukoht on Seine jaarel. Temale alluwad ühest küljest kabinet ja bürood, teiseft küljest täidesaatawa wõimu efitajad — politsei komisjarid, linnawahid ja kaitsepolitsei. Kabinetile alluwad poliitilised asjad: walimiste teadaandmised, ajakirjandus, teatri tsensuur ja igajuguuste juhtuõbride wäljatõõtamine paraadide, pidustuiste jne. jaoks. Büroode ülesanne seisab kontrollis lurttegitate, wangimajade, hullumajade jne. üle. Peale selle alluwad büroodele liikumise korraldus, nii kutwal

maal kui ka wee peal, kontroll mõdtude ja kaalude üle, terwishoid, wäljamaalased, leitud- ja waejedlapsed jne.

Wälispolitsei allub politsei ülemale, kellele ka peale kahe büroo ülema ja kahe politsei inspektori weel 26 rahuohwitseri (officiers de paix) alluwad. Iga rahuohwitseri käsutada on üks brigaad, mis omaforda jaguneb kolme jaktu ühe brigadiriga iga jao eesotjas. Esimesed neli brigadi on peaaesjalikult torra järekwalwe ja alalhoidjateks teatrites, wõidusõitudel jne. määratud ja kusutawad ka ühtlasi politseirefermi. Wies brigaad walwab liikumise torra järele. Kuuenda brigadi töd-põld on turud ja jaalid, kuna ülejäänud osa tänanapolitsei kohuseid kahekümnes linnajaos täidab. Üleüldse on Pariisis üle 8000 linnawahhi. Nende instruktisfoonides toonitatakse iseäralise rõhuga, et nemad kohustatud on publikumile kõiki tarwilisi näpunäiteid andma, mis nad anda wõiwad, ja et nad iseäranis naisterahwaste, wana rautade ja laste eest hooli peawad kandma.

Ametnikud, kelle poole ennaft igauis igal ajal wõib pödrata, on politsei komisjarid. Neid on Pariisis arwu poolest 75 inimest. Igaühel neist on oma raioon. Kui kedagi on warastatud, ehk kellegile kallaletungitud, on mõni tülli läinud oma majaperemehega, ehk arwab mõni, et kaupmees temalt liigtaju on wõtnud, on mõnda moorimees petnud, ehk ei taha teentja sõna kuulata, alati jookstakse — sagedasti ka ilma põhjuseta — politsei komisjari, kui peastja ingli juure. Nende ametnikkude wastuwõtmise toad on awatud kella 9-st hommiku kuni kella 10-ni õhtu. Tarwilisel korral annawad nad ka õõsel kodanikkudele abi.

Wälispolitsei kõrwal tödtab „Service de la Sureté“ s. o. kaitsepolitsei, mis seisab koos kolmeft-ajast inspektorist, brigadi ülematest ja alambriga-

diiridest (sous brigadier). Nende ülesanne on süüdlasi jälgida ja arreteerida. Nende arm näitab väga väike selle juure ülesande jaoks, kui veel mõelda, et suurem oja nendest ametnikkudest kõbluse ja kombuse järele walmawad.

Peale eelnimetatud on Pariisi politseiteenistuses veel „Garde Républicaine“ — wabariigi kaartiwägi, mis seisab koos wäljateeninud alamohwitserideft. Nemad saawad poole ülespidamist riigilt, poole linna käest. Nimetatud „kaartiwägi“ seisab koos kolmest jalawäe bataljonist ja kolmest ratsawäe eskadronist (3048 meest ja 738 hobust) ja awitab politseid awaliku torra alalhoidmise juures. Igale wõdrale, kes Pariisi jõidab, paistawad need toreda mundriga sõjawäelased filma ja jätawad mälestusse hea mulje.

Kui nüüd keegi, olgu mis tahes süü läbi, politsei poolt wahi alla wõetakse, siis on tema esimene peatuskoht politsei wahitoas (n. n. „Bison“). Jooditud ja kerjajad, awalikud naisterahwad ja wargad, kõik on siin üheskoos ja sünnitawad kirju kogu. Kuid siin ei peata nad kaua, sest et wahi-

tuba kohtuwankriga — rahwasuus salati korn — (panier à salade) kolm korda päewas tühjendatakse. Peale ülesuulamist wahitoas politsei komisjari poolt saawad kuritegijad kohtuwankriga „depoosse“ edasi saadetud. Siin lahutakse naised meestest ära. Esmesed antakse Marie-Josephi Seltzi katoliku-usu õdede hoolde, kuna mehed wangiwahitide poolt wastu wõetakse. Naistest eraldatakse peale selle veel ära lõbunaisterahwad. Wangid, kellede kohta iseäraline arestitiif kaapas, paigutatakse eraldi kambritesse. Wangidid toidetakse leiwaga, riisi, puuwilja ja rammuleemega, kuid on olemas ka üks kantiin, kus wangidele mune, worsti, piima, juustu, kohwi ja paberossa antakse ja kes ise maksta wõib, wõib omale ka restoraanist lõunajõõki tuua lasta.

Põhjusemõtteliselt peab iga wahialune 24 ehk kõige hiljem 48 tunni jooksul kohtu-uurtija poolt ülesuulatud saama, kuid alati ei ole see määrus mitte läbi wiidaw. Wahi alla wõetute arm aasta jooksul ulatab Pariisis peale 40.000 inimese (enne ilmaõda).
Ratooni ülem Aug. Trully.

Kõrgemate politsei ametnikkude kursused. *)

1-sel septembril s. a. algawad pealinna, pritsimaja saalis kursused kõrgematele politsei ametnikkudele. 1-sele kursusele on kohustatud ilmuma politseiülemate abid ja jaoskonna ülemate abid ülemaalijelt, kokku 43 ametnikku. Ka kõrgemaid kriminaalpolitsei ametnikka saab kursustele 25 isiku ümber ilmuma. Iga kursus saab kestma umbes üks kuu. Päewas 7 õpetundi, kella 8 homm. kuni kella 3 päewal. Kursustel saab läbi wõetud alad juurelihtatud programmi järele. Peale kursuse läbituulamise eksamid. Järgmised 2 kurjust s. a. jaoskonna ülematele kahes järgus.

Lektoriteks kursustel on lahkesti lubanud olla: kohtupalati protokollidri wanem abi hra. Rõut, Tallinna linna politseiülem hra Saar, raudteede politseiülem hra. Jwask, kriminaalpolitsei inspektor hra Piit, aktiivi peawalituse juhataja hra Lühäär, loomaterwishoiu peawalituse juhataja Dr. Urras, administratiiv asjade peawalituse esitaja, terwishoiu peawalituse esitaja, metjade peawalituse esitaja, tolli peawalituse esitaja, otsekoheste maksude peawalituse esitaja, omawalituse peawalituse esitaja hr. Soorens ja töös- ja hooletandeministeeriumi esitaja.

Iga kursusele saab ka wabatuulajaid wäljaspoolt (mitte politseiametnikud) ilma maksuta wastu wõetud. Iga kursuse peale isikut 10 wabatuulajaid wäljaspoolt (rohkem ei luba ruumid).

Soowijaid wabatuulajatena wäljaspoolt kur-

justed läbituulata palutakse endid üles anda kuni kursuste alguseni kursuste juhatajale politsei-inspektorile, politsei peawalituses, mille juures järgmised dokumendid ettenäidata tulewad: 1) tunnistus koolihariduse kohta (keskkooli 6 klassi lõpetamine, äärmiselt 5 klassi, ehk ka linnakooli (kõrgema rahwakooli) kursuse lõpetamine; 2) kohaliku politsei (elutoha järele) tunnistus elukombete ja ülespidamise kohta, seal juures tunnistused endistelt teenistuskohadelt ja lühitene eluloo kirjeldus, ja 3) arstitunnistus terwishoise seisuorra kohta.

Wabatuulajad, kes kursusel eksami läbi teewad, omandawad eesõiguse koha saamisel politseis.

Wabatuulajatele tuleb siin meeletuletada, et politseiteenistusse astumisel peab wastawalt teenistuskohale eelharidus olema ja nimelt politseijaoskonna ülemateks wõiwad saada kinnitatud isikud, kel wähemalt keskkooli kuue klassi haridus ja kolme-aastane teenistusline ettevalmistus politsei alal, ehk wähemalt alam-kapteni aukraad sõjawäeteenistuse alal.

Kohtu- ja muu wastaw administratiiviline teenistusala wõib politsei ja sõjawäeteenistusega jaada jarnastatud. Wiimastel korradel on politseiline praktika tarwilik.

Märkus: Wähemalt samad tingimised makjawad ka politseiülemate abi kohale kinnitamiseks.

*) Märkus: Kursuste puhul saawad politseilehes rida kirjutusi õigusteaduse alalt ilmuma, mis loetawate õpeatmete selgituseks ja meelepidamiseks kaasaaitawad.

Märkus: Politsei jaostonna ülemateks wõidwad kinnitatud saada ka isikud kõrgema rahwakooli ehk keskkooli wäe klassi haridusega, kui nad politseiteenistuses olnud wähemalt kuus aastat, wõi sõjawäeteenistuses wähemalt kapteni au-

kraadi omandanud. Kohtu- wõi mõne muu wastawa administratiivwala kuueaastane praktika wõib sama õiguse anda. Wiimastel korradel on politsei teenistuse erifogemed enne lõpulikku kinnitust nõuetawad.

Politsei ja sport.

Dr. H. Schmidt'i andmetel.

Maailmasõda on näidanud, kuiwõrd tähtis on spordi harrastamine rahwa majandusel. Sport arendab suurt mõju inimese kehaltise, nii ka hingelise ja waimlise arenemise peale. Oluliselt ongi keha, hing ja waim peateguriteks inimese elu-arendamises. Sport, kui terwislikult kasulik lõbustus, wõib nii mõnigi kord inimese hinge täita ülendawa rõõmuga, mida igasugune teine tegewus wäga harwa pakkuda suudab. Teisels teritab spordi taktika meie waimu, õpetades meid loogiliselt ja kiirelt mõtlema ja otsustama. Keha peale mõjub sport selle läbi, et ta kiirendab olluste wahetusprotsessi, mille läbi keha jõud kasvab, ning alalise harjutamise läbi traneerib ta meie ergu- ja lihastekawa, nii et nad kiireks ja energiliseks tegewuseks alati walmis on.

Kõik need spordi omadused ja mõju sunnivad meid tõsiselt järelekaaluma, kuiwõrd sport, praeguse majanduse seisukohalt waadates, meie riigi majanduse arenemises kaasa aidata juudab. Ehk küll iga kodanik spordi harrastamise läbi oma tegewuswõimet suurendada suudab, siiski on seda rohkem tarwis neile, kes oma elukutse poolest wäljapaistwamatel kohtadel ametis on. Üks tähtsamatest küsimustest majandus- ja kultuurelul on kodaniku julgeolek oma elu, nii ka waranduse eest. Seakorra alalhoidmine riigielus lajub täielikult politsei õlal. Meie ülesandeks on järele kaaluda, kuiwõrd sport politsei ametnikku tema raskest ülesandes toetada suudab.

Spordi hingeline mõju on ülendaw, mis iga inimese juures, loomulikult iselaadi on. Sportiline tegewus on esialgal peaeuarenduseks alginimesele olnud, sest ainult lõpmata jõupingutustega suutis ta endale ülespidamiseks tarwilikke aineid looduselt wõita. Kultuuri edenemisega on keheline töö majanduselul suurel määral wälja tõrjutud ja sport omab ikka rohkem peenemaitselise lõbustuse kaju, millena ta praegusel ajal esineb ja endale

suurt poolehoidu wõitnud. Rahwaste aremastus spordi wastu on wanast ajast tuntud. See aremastus aretab meis ka praegusel ajal ülijuurt huwi spordi, kui ülendawa lõbustuse wastu, mis meie hinge peale sügawat mõju, mida „psüühiliseks tõrjuseks“ nimetada wõib, arendab. Et see mõlema teguri peale, mis tegewust kajuawad, töbarmastuse peale eluaremastustundmise tõstmise läbi ja füüsilise tööjõu peale hea terwise alalhoidmise läbi mõju arendab, on arusaadaw. Ja just politsei ametnik, keda tihti hädadoht ähwardab, saab seda füüühilist tõrju, mis moraali, mille peale ta ennast toetab, kõwendab, wäga tuntawalt märkama.

Mis puutub spordi waimlisse mõjusse, siis tõstab tema waimu arenemist kiirema ja külmanerelise mõttetöö sihis, aitab kaasa teadajaadud asjaolude õigele hindamisele ja loogilise ning kawakindla praktiliste otsuste tegemisele. Sest ükski teine teenistus ei nõua niipalju külmanereljust ja loogilist mõtlemiswiisi, kui politsei ala.

Weel selgem on spordi mõju keha arenemise peale. Politsei teenistus nõuab ametnikult kehaltist tublidust, mis tihti otsustawalt mõjuda wõib. Sest nagu politsei ametniku waimul, mis heast põhimõttest juhituna, kuretoowaimu wõitma peab, nii ähwardab ka ametniku kehale wastase füüühilise jõuga kallale tungimisel hädadoht, mis ainult ojaruse ja suurema jõupingutusega wõidetud saab, et enda elu peasta ja ametikohtu täita.

Üllatähendud arwesse wõttes, oleks wäga soovitatav, et politsei ametnikud wõimalikult püüaksid sporti harrastada. Kahte asjaolu tuleb spordi harrastajatel silmaspidada, esiteks, et organismus, sel puhul, kus elutegewus suureneb, ka paremat tootmist tarwitab ja teisels, et igaingu liialdustest spordi alal hoidma peab, mis ainult kahju tuua wõib. Loomulik wäsimuse tunne on siin kindlamaks piiriks, millest üle astuda ei tohi. G. M.

Rahwamajandus.

Cand. rer. merc. H. Margens.

(3. järg.)

Umber tuhat aastat pärast Väanerooma riigi lan- gemist, kui Kesk-Euroopa riigid, feodaalkorralduse nõrkust ära tundes, kindlamate riigivormide poole pöörduma hakkasid, on kõige pealt Prantsusmaa, kes meie tähelepanu oma peale tõmbab. Juba 14. aasta- saja algul leiame meie Prantsusmaal piiritollide tarvitamist, mis eesialgu riigile sissetuleku hallitaks pidid olema, pärast aga ka tähtsaks kaitseabinõuks omamaa tööstusele välja kujunesid. Rahaasjanduse korraldamine riigi poolt sai korraldatud rahwama- jandusele tõukeks ja riigimajandusüksus laienes ja kasvas ka rahwamajandusüksuseks, millest tõsine arusaamine ja lugupidamine ifka enam ja enam maad mõitis ja mida terve rida teadusmehi uuri- ma hakkas. Ühine rahajüsteem riigis tõrjus krah- wide ja parunite rahad välja. Üksik-ettevõtete ära- rippuvus üksteisest nõudis ühise majandusliku korral- duse alal tihti üksteisega kokku pörkasid, siis pidi tahes ehk tahtmata sellele pahele abi otsitama üksi- kute rahwaste majandusüksuste mõimalikult rippu- matuks väljakujundamise läbi. Wahepeal kaotas tüll Wahemeri oma juure kaubanduslike tähtsuse Euroopa rahwaste jaoks Muhameedi usu ja riigi tugewnemisega, aga Ameerika ülesleidmine Kristof Kolumbuse poolt 1492 a., ja mereteel avamine Ida- Indiasse 1498 a. Vasco de Gama'se poolt muutis kaubanduse juba tõelikult üleilmiliseks ja Wahemere ajemele astub okeaan. Ifka rohkem ja rohkem too- resaineid, kulda ja hõbedat, hakkab nüüd Uuesti- Maailmast Euroopasse walguma ja nad saawad mõõdapeaajemata tarwiduseks. Uued maad omalt poolt tarwitasid Euroopa kaupajad ja nõnda ku- junes aegamööda ilmamajanduse laad välja, mis uusi kottupörkeid rahwaste wahel välja kutsus ja nende majandusjüsteemi täiendama fundis. Pihit kaupade wahetus kaupade wastu sai suurkaubanduse kaswamisega mõimatuks. Kindla rahaüksuse tarwi- dust wäärtuse mõõdu ja wahetuse abinõuna, tunti igal pool ära, milleks kuld ja hõbe siis ka rohkel arwul tarwitusele wõeti. Selleks aitas kaasa rikka- lik kulla ja hõbeda sissetool Ameerikast. Suurkauban- duse kätesse hiiglasuurte kaubahulkade kogumine, kuhu nad mõnikord pikemaks ajaks seisma jäid, et neid wäljamaale jaata, ehk jälle wäljamaa kaupade laialilaotamine sisetmaal, kus sel ajal ei raudteid ega aurulaewu veel ei tuntud, tegi suurkapitaali kogumise kaupmeeste kätte tarwilikuks. Kaupade valmistamine wõis veel kergesti wäiketööstuses käpi- töö abil sündida, aga nende ilmaturule talitamine nõudis suuremaid kaubanduskapitaale. Kõll oli juba

wanal ajal wabrikettevõtteid suurtoöstuse kujul ole- mas, kus orjadega töötati, meieaegsete masinate aja- mel, aga mida rohkem tehnika välja kujunes ja täiendatud sai, seda wähem tõlbas orjatöö sellel alal. Masinate tarwitusele wõtmisega, millele pea- asjalikult aurujõu ülesleidmine hoogu andis ja ilmaturul kaswawa wõistluse tagajärjel pidi orjatöö lõpulikult kaduma. Kõll tehti siin ja seal katseid orjapidamist alal hoida, iseäranis põllutööstuses, kus wihalt isaijade wiisidest ja kombedest kinni peeti, aga meie kultuura nõudmised olid järeleandmatad. Wõistluses üksikute eramajanduste ja rahwaste wahel jääb waba ja haritud tööline wõitjaks. Kuna nüüd endised peremehed kapitaalide omanikkudeks jäiwad, wabadel töölistel aga mingisugust warandust ei ol- nud, siis on iheenest mõista, et peremehed tööliste ülespidamise ja kaupade turule toimetamise eest wastutuse olid sunnitud täielikult oma peale wõtma. Nad katjusid arusaadawalt walmistuskulude ja müü- gihinna wahelt mõimalikult kõrget kasu jaada, mis ka mõnikord korda läks, mõnikord aga mitte. Eba- õnnestanud kordadel ei tahtnud peremees muidugi tööliji toita, mis neid fundis mujal tööd otsima. See tegi tarwilikuks tööliste omaabi korraldamise, mis wäga mitmekesiseks on välja kujunenud ja wa- hekorra peremehe ja töölije wahel tihti wäga tera- waks teeb. Waenulikkus tööliste klassi ja kapitalis- tide wahel kaswas niihästi loomulikude tingimiste, kui ka kunstlikude abinõude tagajärjel. Rahakülluse kash ühel pool ja suur puudus teisel pool fundisid aegamööda rahaandjaid iseenda huwides terwet rida mitmesuguseid pangaasutusi looma, pifa ja lähikee- ajaliste laenuude andmiseks. Raha andjateks olid niihästi asutajad, kelle tasku puhaskasu woolas, kui ka hoiusummade omanikud, kes kindla protsendi- jaid. Laenajatekt wõetaw protsent kujunes muidugi selle järgi, kuidas see laenuandjale kasulik oli, sest tema oli laenuasutuse peremees. Aga ka laenu- wõtjad hakkasid endid korraldama ja ühistegelised laenuasutused ilmufid wõistlusesse. Siin astuwad kokku laenuarwitajad, katjuwad wastastikuse wastu- tuse abil hoiusummade toojatele suuremat kindlustust pakkuda, kui aktsiapangad seda suudawad ja saawad selle tõttu wäheha protsentidega hoiusumme. Et ju- hatas niifuguses laenuasutuses alguses kergesti ilma palgata läbi saab, siis on muidugi mõimalik, kui siin mingisuguseid takistusi asutamise juures ei tehta, et nende arw ruttu kaswab, sest laenuwõtjaid on palju ja siit saawad nad laenu odawamalt, kui aktsia pangast.

(Järgneb.)

Õigusteadusest.

Riik ja riigi wormid.

Ühiskond on inimeste kogu, keda see äratundmine ühendab, et nemad oma ühtseid tarwidusi mitte üksikult, vaid ainult ühendatud jõuga rahuldada võivad.

Inimene on ühiskondline olemus, kes juba oma iseloomu tõttu üksinda elada ei või. Selle peale tähendatakse juba wana aja mõttetargad, nagu kreeklane Aristoteles, kes ütles, et väljaspool ühiskonda võib kas jumalus või loom elada, aga mitte inimene. Ühiskondline elu on inimesele tarvilik, sest ainult teistega koos võib tema oma olemasolemist kindlustada ja oma tarwidusi täita. Üksik inimene on nõrk ja abitu. Juba sünnimisest saadil vajab tema teiste — oma wanemate abi, et mitte nälja ja külma kätte surra. Ja ka pärast, kui inimene täiskaswanud, näeb tema, et teistega koos on palju kergem elada, ning loodusega võidelda. Tõepoolest, jalg ajal kui loomad võitluses oma olemasolemise eest mitmete abinõudega varustatud on — teravate hammastega, küüntega jne., on inimene selles suhtes palju halwemas seisukorras ja olesk pidanud hukka minema, kui tema omaarnas- tega ei ühineks, et omale toitu muretseja ja ennast kiskjaloomade ning waenlaste vastu kaitssta.

Inimese tarwidused kehajised ja waim- lised on väga mitmekesised ja nende täit- miseks tarvitab tema teiste inimeste abi, üksi ei suuda tema neid rahuldada, sest puudub jõud. Nagu teada, seisab iga ma- japidamise põhimõtte selles, et kõige wä- hema jõupingutusega kõige suuremat kasu saada. See on aga ainult siis võimalik, kui raskemaid töid mitu inimest korraga teevad (kaastöötamine) ehk kui keerulise- mad tööd mitmete wahel ära jaotatud saa- wad, nii et iga üks ennast tähendatud alal spetsialiseeriks. Sarnane tööjaotus ja kaastöötamine aga on ainult siis võimalik, kui inimesed koos elawad ja üks tei- sega alalises läbikätmises seisawad, ning walmistatud saadusi oma wahel waheta- wad.

Wimaks on ühiskondline elu pea tin- gimine inimese waimline arenemine ja edu. Teadused ja elutarkus, mida inime- sed aegamööda kogunud ja mille tõttu nemad praeguse kõrge kultuurilise tase- pinnale jõudnud, olid ainult sellepärast võimalikud, et inimesed juba algajast

saadid ühiskondades elajid, mis igatihele võimaldas omandud teadusi teistele edasi anda.

Perekond. Kõige lihtsam ja wanem inimeste ühing on pere. Peret moodus- tawad isa, ema ja lapsed. Algajal, kui inimesed ennast jahist elatawad ja mehed terwed päewad väljaspool kodu wiibisid, ei võinud mehe võim väga suur olla. Pere eesotias seisib ema, kes sunnitud oli lapsi toitma ja neid hädasohtude vastu kaitsma. Aegamööda õppisid inimesed loomi taltsutama ja maad harima. Sel- lets aga oli tööjõudu tarwis, mida ainult wägiwallaga rööwimise läbi saada võis. Rööwitud naisorjad pidid ka naiste ko- hustusi täitma ja niiviisi näeme uut pe- rekonna korraldust, kus terve võim on mehe käes. Mees — majajärg on pere- konna ainuwalitseja. Kõik warandus on tema oma, naise ja laste üle on temal elu ja surma õigus, tema võib nendega teha, mida tahab, kas ära müüa või ära finkida. Ühes sellega on tema oma pere- konna liikmete preester ja kohtunik, esitleb peret jumalate ees ja lahutab waielusi. Värs kaua aega mööda, kui see piiramata isa võim wähenema hakkas ja naisele ja lastele mõned õigused anti.

Sugukond. Jäa võim ei kadunud ka siis, kui lapsed täiskaswanud olid, omale naisu võtsid ja ise uue perekonna ajutajid. Niiviisi tekkis jugukond — perekondade ühing, kes kõik ühest esiwane- mast tekkinud. Sugukonna eesotsias seisib esiwanem (patriarch), tema liikmed olid kohustatud üks teist toetama ja wõeraste vastu kaitsma. Sai keegi wõera poolt surmatud, siis langes kättemaksmise ko- hustus terve jugukonna peale. Peale seda oli wiimasel oma nimi, ühine ma- tujepaif jne.

Suguharu. Sugukondade kaswami- sega läks jide üksikute liikmete wahel nõrgemaks, wana eluase läks toidu poo- lest ka kiskjaks ja jugukond oli sunnitud lahku minema. Ehk küll nüüd võimata oli weresugulust üksikute jugukondade wahel kindlaks teha, siiski olid nemad ühes kluimas elanud ja neil oli kord ühine esiwanem olnud, ka rääkisid nemad üht keelt, oli ühine usk ja ühised kombes ning elajid sagedasti ühes kohas, isegi näojo- ned olid sarnased.

Nende ühingute n. nim. suguharude ees-

otstaš seisab pealif — kõige wägewam ja wahwam ehk kõige rikkam; tema saab harilikult rahwa poolt walitud, mõnikord aga annab tema oma wõimu oma lastele

edasi. Pealif juhatab suguharu sõjakäit-
gul, rahuajal walitseb tema oma rah-
wast, on preester ja kohtunik, kus juures
temal wanemate meeste nõufogu abiks on.
(Järgneb.)

Küsimused ja kostmised.

Nr. 1443. Rairooni ülem B. Küsimine.
„Riigi Teatajas“ nr. 47 — 1919 a. ja nr. 89 — 1922 a. on awaldatud määrus „Küü-
tide kohta“, kus öeldakse: „kõik küüdid on
maksulised“, kas jelle määruse alla käiwad
ka need küüdid, mis walla omawalitsus
tarwitab omi sisetiste asjade korraldami-
seks, näituseks: koolidele puude wedu,
illa puude wedu jne.?

Wastus. Ei käi (loe küüdi määruste
§ 7).

Nr. 1450. Wanem fordnit P. Küsimine.
Kas on minul oma wanematele õigus pe-
rekonna abiraha saada „Riigi Teataja“
nr.nr. 82, 84, 85 — 1922 a. põhjal, kui ne-
mad üle 70 aasta wanad on ja töowõimust
taotanud 85%; neil on kaks wäikest maja-
fesi, mis kuni käesolewa aastani mingi-
julist sissetulekut ei ole annud. Täna-
woli üks ära üüritud, millest sain 3500 mk.
(s. o. juweist), millest maksud ja remondi
olen taunud.

Teine poeg (minu wend) elab eraldi ise-
seiswast renditud 2½ tiinu põllu krundi
peal, kes wanematele abi ei anna ja kel-
tel oma pere ja naise wanemad toita on.

Wastus. Perrekonna abiraha seaduse jä-
rele loetakse wanemad lapse toita, kui need
tegelikult töowõimetud on. Töowõimetuks
loetakse nad juba siis, kui nad kuusküm-
mend aastat wanaks on saanud (sama sea-
duse § 5). Peale jelle on aga weel teisi
asjaolusi, mis perrekonna abiraha saamise
juures ...tjad on: 1) kui wanematel enes-
tel küllaldane warandus wõi sissetulek on
elu ülespidamiseks wõi 2) kui neil ka teisi
lapse on, kes nende ülespidamist toetada
suudawad. Neil juhtumistel ei wõi mitte
oletada, et wanemad lapse käest ülespi-
damist wõi ühe lapse käest täielikku ülespi-
damist on õigustatud saama. Kõik need
asjaolud on aga nõnda nimetatud „quaes-
tio facti“ küsimused, mis igal üksikul kor-
ral lähemalt läbi kaaluda tulewad. Selle-
pärast ei ole võimalik käesolewa juh-
tuuse peale siin kindlat wastust anda.

Nr. 1491. Lugeja nr. 3822. Küsimine.
1. Kas wõib wastuwaidlemata forras

riigi ehk omawalitsuse asutuste maksusid
sissetõuda talukohta omanikkude poegadelt,
kui isa tõendab, et poeg, kui alaline pere-
konna liige, muud palka ei saa, kui ainult
ülespidamist. Kui wõib siis, misjuures
forras?

2. Kas wõiwad talukohta omanikkude
pojad tulumaksust wabaks jääda sel põhju-
sel, kui isa tõendab, et poeg, kui alaline
perekonnaltige peale ülespidamise mi-
nud palka ei saa, kas see seaduslik.

3. Kas on kohustatud rairooni ülem
wallawalitsuste poolt saadetud tulumaksu-
lehti inimestele allkirjade wastu kätte
kandma. Seft iga wallawalitsusel on ju
üks wallawahimees (käfjalg) palgatud, kes
wallawalitsuse nime peale saadetud kirjad
ja kutsed laiali kannab?

Wastus. 1) Ei wõi. Wanemad on ko-
hustatud seaduse järele oma alaealisi lapsi
toitma ja kui lastel omal warandust ega
sissetulekut ei ole, siis ei ole ka võimalik
neilt midagi sisse nõuda.

2) Ja, nad peawadki wabaks jääma, kui
neil omal warandust ega sissetulekut ei
ole.

3) Ja on. Tulumaksulehtede laialisaat-
mine sünnib walla tuluhindamise komis-
jonide korraldusel, kes mitte walla sisetiste
asju ei aja, wad isiklike funktsioone täida-
wad.

Nr. 1498. Rairooni ülem S. L. Küsimine.
Kas loetakse üle koosseisu teeniw rairooni
ülem riigiametnikuks, kui tema teenib
asutuses, mis allub tööstus-kaubandusmi-
nisteeriumile ja palga saab nimetud mi-
nisteeriumilt. Kas nimetud rairooni üle-
mal on samasugused õigused, kui rairooni
ülematel, kes politsei koosseisus ettenäh-
tud.

Wastus. Ja loetakse riigiametnikuks ja
tal on need samad õigused, mis teistelgi
rairooni ülematel.

1510. Lugeja. Küsimine. Kas N. Wene-
maalt üle piiri tulnud raskejalgsete nais-
terahwaste karantiini paigutamise juures
tuleb R. R. R. prg. 959 p. 2 finni pidada?

Wastus. Kr. N. p. seaduse § 959 p. 2 käib kohtu otsuste täitmise kohta karistatse kandmise asjus aga mitte karantiini paigutamise kohta, mis illeilidse karistusena ei esine ega kohtu määrata pole.

Kr. 1563. Lugeja T. K. Küsimine. Vigemal ajal algawad politsei ülemate ja kriminaal wanem-ametnikkude kursused. Olen krim.-pol. sekretäär ja sooviksin

jellest osa wõtta, kas oleks kuidagi võimalik tähendatud kursustest osa wõtta.

Wastus. Kursustele komandeeritakse kriminaal-politsei poolt wanemad aktiiv-ametnikud. Sekretäärid wõiwad kursustest osa wõtta, kas puhkeajaga jefs tarwibades, ehk kui wastaw osakonna ülem jeda edaspidiseks ametniku arenemiseks ja oletawa aktiivse tegemusabale üleminekuks tarwiliseks peab.

Ametlik osa.

Ringkirjadest.

Politsei peawalitsuse ülema poolt teadmiseks ja täitmiseks saadetud.

Rahufogu palub ringkirjaliselt politsei asutustele ettekirjutada, et nende poolt kohtukutsete kätte andmise juures saaks kutse teisel küljel olevad „teated kauguse üle“ täpsalt aratäidetud niihästi jellel eksemplaaril, mis saaja allkirjaga kohtusje tagasi saadetakse, kui ka jellel, mis kutse saaja kätte jääb. Tähendatud teadetes tuleb ära tähendada kohtusje kutsutawa isiku elukoht, ligem raudtee jaam tema elukohast ja 3. klassi sõidupileti hind. Seni ei ole kutsete kätteandjad asutusjed neid teateid sugugi täitnud, ehk kui on, siis wäga puudulikult. On ilmiks tulnud, asjade juures, mis mitmel korral arutusel on olnud, et teadetes wäljakutsutawa isiku elukohast ligem raudtee jaam ei ole alati üks ja sama, mis täiesti arujaamatu, kuidas isiku jama elukoht kord ühe, teine kord

teisele raudtee jaamale lähem on. Niisamuti lähebwad sagedasti lahtu sõidupileti hinnad ühest ja samast jaamast. Tuleb ära tähendada faktiline sõidupileti hind 3. klassi hinna järele, waatamata selle peale, kas kohtusje kutsutaw isik eraiisil wõi ametnik on. Tähendatud teated on tarwilikud kui kohtusje ilmunud isikutele sõidu ja ilmunise raha wäljamaaksmise juures.

Kutsjed tulewad võimalikult alati kutsutawale endale kätte anda. Kui kutse on edasiandmiseks antud, siis tuleb see kutse 2. efs. ära tähendada. Kui isik on oma elukoha muutnud, tuleb kutse tema elukoha järele wastawale asutusele kätteandmiseks edasi anda, aga mitte rahufogusse tagasi jaata, nagu jeda seni sagedasti on olnud. Wäljakutsutawate isikute ülesleidmiseks tulewad kõik abinõud tarwitujele wõtta. Kutsjed tulewad rutuliselt kätte anda ja allkirjad enne kohtu päewa tagasi jaata.

Westenurk.

Nägu aknas.

Rosenhayni kriminaaljutu järele E. M.

(2. järg.)

— Kas Te päriste teenri käest seletust selle kohta.
— Kohe. Kuid Tema oli niisama imestunud, kui minagi ja kinnitas, et weerand tundi tagasi jeda jedelit seal ei olnud.

— Kas on Teie teener usaldamisväärt?

— Jgatabes. Ta on meie perekonnas juba üle kolmekümne aasta teeninud.

— Kas weel midagi on juhtunud?

— Ja. Ma wõiksin jeda asja juba natuke tõsijemalt. Peale sõdmist läksin töötabinetti, mis sõdmatoa kõrwal asub. Siin istusin kirjutuslana taha, et weel Marwelli kuritöösse puutuwate aktide kallal töötada. Ma olin kõige paremas töötamise hoos, kui mulle tundus, just kui silmitses mind keegi. Ma waatasin akna poole ja nägin. . .

— Mida Teie nägite, — küsis detektiiv rahulikult
— Nägu! Ta waatas mulle tarretanult, tundmataalt ofsa. Kui ma püüsti kargasin, oli ta kadunud. Ma kiskusin akna lahti, kuid midagi polnud näha. Siis ma uurisin aknafarniisi, kuid mingisuguseid jälgi ei näinud.

— Wõib olla ei pannud Teie hästi tähele?

— Ei, see ei wõi olla. Läänetuul toob Bois't liitwa kaasa, nii et aknafarniis alati liitwakorraga kaetud on. Kuid liitwas polnud mingisuguseid jälgi näha. Sellepärast arwasin, et see ainult minu ettekujutus oli, ning töötasin edasi. Kuid kümme minuti pärast ma nägin teist korda jeda nägu aknas. Kohe jooksin trepist alla aeda. Kõll otisjini teenriga, kes müra peale ka aeda mulle järgi oli jooksnud, kuid tagajärjetult — polnud kedagi näha. Ma hakasin juba arwama, et ma närwihaiugust pöen. Tuppa tülles nägin, et seal midagi jündinud oli. Mar-

welli aktid olid kadunud ja kirjutuslaual leidisin sedeli pealkirjaga „Weel kaks päewa“.

— Selle peale otjastaste kodust lahtuda?

— Ja. Ma olin arvamisele jõudnud, et mu elule hädaoht ähwardab. Ma tellisin auto ja sõitfin „Hôtel des Champs Elysées“.

— Teie olete dieti tallianud, — sõnas detektiiv.

— Mis nõu Teie mulle annate, Mr. Jenkins?

— Millal lõpeb Teie teenistus? — oli detektiivi wastaküsimus.

— Kell 7 õhtu.

— Ma ootan Teid kell seitse kontori ees autoga, et siis Teiega koju sõita.

Kohtu-uuriša tõusis püsti ja andis juba kätt jumalaga jätmiseks. . .

— Weel midagi, — ütles Mr. Jenkins, — kas Teie lubaks mulle Teie korterit vaatamas käia weel tänase päewa jooksul enne, kui koju tulete?

Hra Malterre wõttis nimekaarti, kirjutas mõni sõna peale ning andis selle detektiivile.

— Ma tänan Teid, — ütles see. — Jälgenägemiseni, kell 7 õhtul.

— Jumalaga. Ma katsun punktipealne olla.

Warsti peale mõera lahtumist, lahtus ka detektiivimaja. — — —

Kell oli parajasti 7 lõõnud, kui hra Malterre tänavale astus. Kusagil polnud Mr. Jenkinsi näha. Hra Malterre läks pikkamisi mööda tänavat ja tahtis juht üle tänawa minna, kui leff tänavat keegi joobnud tööline teda peaeagu tõuganud oleks, kui ta mitte kiirelt kõrwale poleks astunud. Kuid korraga jostistas talle joobnud: — Pöörake päheinat kätt ümber nuga, astuge autosse. Autojuht on minu abiline. Ta sõidutab Teid koju. Tehke ruttu, sest Teid jälgitakse.

Kärmiselt imestanult waatas Malterre joobnule otja. Tal polnud küll midagi Jenkinsiga ühist wälisuses, kuid hääl oli kindlasti Jenkinsi oma. Hra Malterre läks edasi, pööras pahemat kätt pöikitanawasse, kus tõesti auto seisis.

— Kas Te olete hra Malterre? — küsis autojuht.

— Ja.

— Siis astuge ruttu autosse.

Waewalt juutis hra Malterre autosse istuda, kui auto juba minema kihutas. Hra Malterre waatas tagumiseft aknast tänavale: joobnud, kes häda-waewalt tasakaalu pidas, balanseeris edasi ja tagasi tänavat mööda. Keegi meesterahwas pistis kiirelt auto sissis jooksma. Kas juhtumisi wõi sihilikult, kuid kui ta joobnuft mööda jooksis, pani see talle jala ette, ning noormees komistas ja kukkus pikali.

Beerand tunni pärast peatas auto Porte Maillot juures. Autojuht awas auto ukse ja ütles: — Mr. Jenkins palub Teid siit jala koju minna. Minge rahulikult, ma jälgin Teid.

Kohtu-uuriša lähs üle Rue Parmentier ja Rue Sablonville, ilma et talle midagi juhtunud oleks.

Place de Marché juures oli palju rahwast kogunud. Keegi meesterahwas jagas lendlehti. Hra Malterre wõttis ka ühe lehe, ning luges sealt imestanult: „Weel üks päew, hra Malterre“. Müüd oli ta juba koju jõudnud. Teener ootas teda ukse juures. Waewalt olid nad majasse astunud, kui juba kella tõmmati. Teener awas ukse; kirjakandja seisis ukse ees; kuid teenri imestuseks ei toonud ta mitte ühki kirja.

— Mida Te soowite, — küsis teener. Wastuseks wõttis kirjakandja mütsi peast ja waatas terawalt hra. Malterre'le otja.

See filmitšes arwatawat kirjakandjat ja waewalt juutis ta imestushüüet tagasi hoida: — Mr. Jenkins!

— Ja, mina olen see. Minge rahulikult enda töötuppa, h-ra Malterre ja ärge hoolitsege minu eest. Kui Te mind tarwitate, olen kohal. Igaks juhtumiseks wõtke see rewolwer kaasa.

H-ra Malterre läks sõõmatuppa, kus ta einet wõttis. Peale selle asus ta kabinetti, et enne magama heitmist, nagu harilikult, natukene töötada. Umbes tund aega oli ta töötanud, kui ta krõbinat kuulis. Ta kuulas tählpanelikult juba pealt umbes minut aega, siis waatas pisse kiirusega akna poole ning nägi seal sedasama nägu, mis eila õhtulgi. Ta haaras rewolvri ja laskis, kuid nägu oli juba kadunud. Siis ruttas ta akna juure, kuid midagi polnud seal näha. Ta jooksis korridori, ning nägi Jenkinsi kolmandale korrale ruttawat. H-ra Malterre läks talle järgi ja nägi, kuidas detektiiv palkonile ruttas ja elektritasfulambiga läbi otšis.

— Siin on ta olnud, — hüüdis ta tasafelt ja näitas palkoni ääre peale. H-ra Malterre waatas ligema't järgi ja oma imestuseks nägi seal suurt haaki, mis ümber palkonikäspuu wisatud oli. Haagi külge oli kinnitatud maani ulataw kōis.

— Selle haagi on ta alt palkoni käspuu ümber wisanud, — seletas detektiiv, — ja on siis kōit mööda üles roninud. Pagana pihta, hea wiske; peab muinasjutuliselt osaw mees olema, et niisugust funktükki korda saata! Arwatawasti on ta warem jongleur olnud. Seda tõendawad ka mõned wõtted. Haak on ümbermässtitud nõõriga, et ta wiske juures kolinat ei tekitaks. See mees on kōit mööda kuni Teie aknani roninud, siis on ta peatama jäänud, toetades jalgadega akna ülemisele karniisile. Teie aknadel on, nagu ma näen, isefugune gooti-stiilis katus. Sel ajal, kui Teie teda aias otšisite, istus ta tingimata akna katusel ja kōie oli ta üles tõmbanud. Kui ta Teid aias teadis olema, tuli ta läbi akna tупpa, ning jättis Teie kirjutuslauale ähwarduskirja. Siis põgenes ta mööda kōit, mille ta jälle lahti haakis.

Kohtu-uuriša waatas palkonilt alla ja raputas aina pead.

— Koh kōis on igaks juhtumiseks meie käes, — ütles Jenkins ja filmitšes juba tählpanelikult, nagu

huwitats see teda iseäralikult. Põhjalit ldiie uurtmine, mis h-ra Malterre'le asjatult näis olemat, kestis umbes tund aega. Detektiiv tegi mitu tähendust tähtsamatustse ning lõpuks küsis ta: —

— Kas Te tunneksite seda inimest ära, kes läbi akna Teid silmitses? — Tingimata, — vastas Malterre.

— Väga hea.

— Kas Teil juba lootust on tema kinnipüüdmiseks?

— Ma arvan, kui kõik minu soovi järel sünnib, siis võin ma juba Teile teda homme esitleda.

— Te arvate, hm... ma ei saa aru, kuidas?

— Seda ma Teile praegu ei võt seletada, ning Teile võib olla ei saa ka minust aru. Kuid ma tunnen suurt janu whisky järel. Vähme, ma viin Teid jälle võerastemaija.

— Te arvate?

— Ja. Teile ei tohi mingil tingimisel koju jääda, nii kaua, kui see inimene vabadust maitseb. Aga homme ma võin Teile juba rahulikumat ööd ette kuulutada, sest arvatavasti on siis Teile rahulikuja püütud.

— Ma lähen kõige parema meelega jälle Hotel des Champs Elyées.

— Ei. Sõitke mingisugusse teise võerastemaija

— see on kindlam.

20 minutit pärast seda, peatas auto hotel „Avenida“ juures. Mr. Jenkins oli sõidu peal kirjalandja vormi tsiviilülikonna vastu ümber vahetanud ja astus laimata Ameerika gentlemanina h-ra Malterre'ga väikse hotelli Rue du Colise tänaval. Pärast klaasi whisky, hakkas ta jumalaga jätma.

— Teile tahate juba minna?

— Ja, mul on meel tegemist.

— Minu asjas?

— Ja... Upropos, mis numbri all võin ma Teilega telefoni kaudu kokku saada?

— Minu telefoni number on 1645.

— Olge valmis homme minu kutse peale kõhe ilmuma. Heab ööd!

Detektiiv astus tänavale.

— Kas on midagi uudist, Chaunlin?

— Ei ole, mr. Jenkins.

— Sõitke ruttu „Figaro“ ja „Matin“ juure, ja siis „Petit Parisien“ juure.

Aeglehtede talitustes andis detektiiv kuulutuži ära, mis järgmistes hommikulehtedes ilmuma pidid:

(Järgneb.)

Wäljaandja: Toimetuskomisjon.

Ajut. wastutaw toimetaja: R. Rogermann.

Kuulutused.

Tunnustakse maksusetaks järgmised kadumaläinud isikutunnistused:

- Weigel, Hans Ado p., w. a. Luiste wallawal. 31. 12. 19 a. (5092)
- Vepnets, Wassili, w. a. Tall. I. pol. 2. jsk. 1920 a., nr. 10992. (6191)
- Kaasik, Reinhold Juhani p., w. a. Siigwalla wallawal. 18. 12. 20 a., nr. 1100. (7691)
- Saarua, Aleksander Ado p., w. a. Keina wallawal. 24. 3. 20 a., nr. 377. (8369)
- Tossmann, Anna Jaani t., w. a. Tall. I. pol. 3. jsk. 6. 5. 20 a., nr. 10939. (8642)
- Tepper, Alide Johanne t., w. a. Maspere wallaw. 29. 11. 19 a., nr. 104. (8673)
- Rütberg, Amanda Jüri t., w. a. Nõmme pol. jsk. ülemalt 17. 11. 19 a., nr. 63. (8674)
- Drosdowa, Anna Luta t., w. a. Kütli wallawal. 22. 4. 20 a., nr. 434. (8675)
- Pank, Marie Jüri t., w. a. Rakwere I. pol. jsk. 15. 1. 20 a., nr. 4268. (8676)
- Buch, Elisabet Tooma t. w. a. Rakwere I. pol. jsk. 2. 12. 19 a., nr. 1602. (8677)
- Eglon, Magda Jüri t., w. a. Wiljandi I. pol. jsk. 29.11. 19 a., nr. 613. (8678)

- Riis, Otto Theodori p., w. a. Rakwere I. pol. jsk. 22. 5. 20 a., nr. 5272. (8681)
- Saia, Ferdinand Mikkli p., w. a. Rakwere I. pol. jsk. 3. 12. 19 a., nr. 1510. (8682)
- Saukas, Jakob Hansu p., w. a. Rakwere I. pol. jsk. 6. 12. 19 a., nr. 2030. (8683)
- Ustav, Lydia Jaani t., w. a. Jõhwi wallawl. 1919 a., nr. 259. (8685)
- Mägi, August Jakob p., nr. 1345. (8735)
- Christiansen, Dagmar Rudolfi t., w. a. Rakwere I. pol. jsk. 7. 1. 20 a., nr. 3896. (8686)
- Gatshina, Nikolai Sergei p., nr. 551. (8736)
- Siimat, August Gustawi p., nr. 17. (8737)
- Pillejon, Helene Johani t., nr. 4529. (8738)
- Blähin, Frol Barfolomei p. (8739)
- Botsharow, Martimjan Feoktisti p., nr. 152. (8740)
- Peets, Joosep Willemi p., nr. 459. (8741)
- Riisla, Leonhard Danieli p., w. a. Wastse-Aruuste wallawal. 14. 12. 20 a., nr. 436. (9001)

Rorden, Jüri Madise p., w. a. Raadi wallaw. 20. 2. 20. a., nr. 569. (9002)
Resküla, Aleksander Mihkli p., w. a. Bastie-Kuuste wallaw. 31. 5. 20., nr. 411. (9003)
Riiner, Juuli Peetri t., w. a. Wesneri wallaw. 10. 12. 20., nr. 1661. (9016)
Riru, Anna Jüri t., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 19. 1. 20., nr. 8342. (9005)
Rõimokene, Johannes Mihkli p., w. a. Wesneri wallaw. 14. 12. 19., nr. 1829. (9008)
Tamm, Peeter Widriku p., w. a. Wara wallaw. 18. 12. 19., nr. 315. (9009)
Wiilup, Oswald Jaani p., w. a. Haas-lama wallaw. 14. 11. 20., nr. 745. (9011)
Otsa, Eduard Gustawi p., w. a. Wana-Kuuste wallaw. 26. 6. 20., nr. 629. (9012)
Padar, Johannes Gustawi p., w. a. Ahja wallaw. 16. 12. 19., nr. 96. (9013)
Tammepuu, Pilti Karli t., w. a. Raadi wallaw. 23. 11. 20., nr. 1101. (9014)
Saakmann, Johan Antoni p., w. a. Anija wallaw. 21. 2. 20., nr. 143. (9513)
Jakobson, Nooja Gustawi t., w. a. Ravila wallaw. 12. 2. 20., nr. 388. (9514)
Pindström, Jsak Jüri p., w. a. Riit wallaw. 12. 1. 20., nr. 300. (9515)
Maurer, Jaan Jaani p., w. a. Peningi wallaw. 6. 2. 20., nr. 897. (9516)
Rand, Jüri Priidiku p., w. a. Gümmapa wallaw. (10154)
Saurits, Aleksander Juhani p., w. a. Pärnu l. pol. jsk. 23. 12. 19., nr. 7338.
Berch, Jaan Juhani p., w. a. Pärnu l. pol. jsk. 19. 12. 19., nr. 203.
Berch, Juhani Jaani p., w. a. Pärnu l. pol. jsk. 24. 8. 21 a., nr. 815.
Rask, Selmuth Gustawi p., w. a. Pärnu l. pol. jsk. 2. 12. 19., nr. 2300.
Tammi, Aleksander Jaani p., w. a. Pärnu l. pol. jsk. 19. 12. 19., nr. 6947.
Rakusen, Olga Daweti t., w. a. Pärnu l. pol. jsk. 31. 12. 19., nr. 8830.
Soppe, Eduard, w. a. Piispi wallaw.
Weslander, Anna Aleksandri t., w. a. Kalvi wallaw. 26. 1. 20., nr. 808
Raljūt, Anna Jüri t., w. a. Einmanni wallaw. 1919 a.
Ruivas, Mart Jaani p., w. a. W.-Karike wallaw. 28. 5. 20., nr. 582.
Rornfeldt, Johann Jüri t., w. a. Lõvi wallaw. 21. 3. 22., nr. 93.
Rabi, Johannes Jaani p., w. a. Karfi wallaw. 13. 12. 19., nr. 100.
Suni, Karoliine Hansu t., w. a. Põlli wallaw. 18. 12. 19., nr. 314.

Riwi, Leena Hansu t., w. a. Põlli wallaw. 26. 11. 19., nr. 3.
Rju, Helene Andrese t., w. a. Põlli wallaw. 31. 12. 19., nr. 600.
Ritt, Benno Romani p., w. a. Pärnu l. pol. jsk. 23. 4. 21., nr. 13308.
Reinberg, August Kustase p., w. a. Riisipere wallaw. 12. 2. 20., nr. 61. (9280)
Rlaas, August Marie p., w. a. Tallinna l. pol. 3. jsk. 11. 12. 19 a., nr. 3231. (9233)
Rlbo, Jüri Mihkli p., w. a. Tall. l. pol. 3. jsk. nr. 6346. (9232)
Rillandberg, Johannes Madise p., w. a. Tall. l. pol. 3. jsk. 16. 4. 20 a., nr. 10176. (9231)
Rreekmann, Jüri Jaani p., w. a. Tall. l. pol. 3. jsk. 1919 a. (9230)
Raarman, Alma, w. a. Tall. l. pol. 3. jsk., nr. 6189. (9229)
Ruff, Gustaw Gustawi p., w. a. Tall. l. pol. 3. jsk. 3. 5. 20 a., nr. 10787. (9236)
Sammul, Heinrich Juhani p., w. a. Tall. l. pol. 4. jsk. 14. 5. 20 a., nr. 8068. (9237)

Tunnustakse makswaks jälleleitud:

Reimann, Marta Johani t., ifikut, w. a. Riit wallaw. 31. 12. 19., nr. 225. (9517)
Ripernad, Jüri Jaani p., ifikutunnist. nr. 222.
Reinberg, Julius Karli p., ifikutunu, w. a. Riit wallawal. 21. 5. 22 a., nr. 1121. (9520)

SHOKOLAAD

RENOMMÉE

A.-S. „RENOMMÉE“.

9475

Tallinn, Suur Kompassi tän. 40.

Kõige parem jahikraami ostukoht on

ALEX. PASSUP'I

püssikauplus Pikkjalg nr. 6 Tallinn, kus
 alati haid kaugele
 kokku-laskjaid,
 kahe ja kolme
 raudseid jahi
 püssa (Belgia ja
 Saksamaa wabrikutes) automaatpüstolid, re-
 wolwrid, rewolwripadrunid ja kõiksugu jahi
 laskemoona suures väljawalikus saadawal
 on. Hinnad kraami headuse järel wõistlemata
 odawad. Pikkjalg nr. 6. 8974

A. E. G.

EESTI ELEKTRI SELTS P. W.

TALLINN.

WIRU TÄN. 13-2.

TELEFON 15-90.

A. E. G. Berliini tehastest A. E. G.

Auruturbiinid, transformaatorid, dünamod, elektromootorid, lülituse-sisseseaded, juhed, kaablid, woolumõõtjad, amper-woltmeetrid.

Telefoniaparaadid, elektrilambid, A. E. G.-kirjutusmasinad, kõiksugu elektritarbenõud, põllumajanduse, majanduse ja tööstuse otstarbeks.

□□□□

9480

Hinnakirjad ja eelarwed maksuta.

Nõudke igalpool paberosse

„KADO“

20 tükki — 35 marka.

Walmistatud väljavalitud tubakatest, mis läbi neil väga pehme ja peenikene maitse.

NÕUDKE IGALPOOL.

Headus väljaspool wõistlust.

O|Ü. „HAVANNA“.

8975

Kuulutus.

Politsei Peawalitsus kuulutab seega, et

kõrgemate politseiametnikkude kursustele,

mis algawad Tallinnas, pritsimaja saalis 1-sel septembril s. a., wõiwad wastuwõetud saada ka kõrwalised isikud, 1) kes täielise keskkooli haridusega ja kolme-aastase teenistuslise ettevalmistusega, mis omandatud kas politseilises, sõjawälises ehk mõne muu wastawa administratiiwala teenistuse ehk sõjawälased vähemalt kapteni aukraadis, ja 2) kes keskkooli kuue ehk ka wiie klassi wõi kõrgema rahwakooli haridusega ja kuue aastase teenistuse praktikaga politsei-, kohtu- wõi mõne muu wastawa administratiiw alal ehk sõjawälased vähemalt alamkapteni aukraadis.

Kursuse lõpetajad omandawad eesõiguse wabanewate kohtade peale politseis: p. 1-ses tähendud eelingimistele wastawad isikud — politseiülemate, p. 2-ses — politseiülemate abide, jaoskonna ülemate ja nende abide kohtadele.

Kursustelt osawõtta soowijatel tuleb pöörata Politsei Peawalitsuse poole wastawa palwega, millele juure lisada tuleb: 1) elulookirjeldus, 2) tunnistus hariduse üle, 3) politsei tunnistus selle üle, et kohtu ega eeluurimise all ei seisa ega seisnud pole, 4) arsti tunnistus terwislise seisukorra üle ja 5) tunnistused endistelt teenistuskohadelt.